

REFLEXION

Bypass med olika trender

»Orsakerna till minskningen av öppen kirurgi är att PCI-ingreppen blir bättre och att fler patienter kan behandlas med dessa ...«

För att fortsätta på samma tema som förra veckans reflexion sker förändringar i sjukvården snabbt. I nr 17 av JAMA (4 maj 2011) beskrivs förändringarna i formerna för revascularisering av kranskärslssjukdom från 2001 till 2008 i USA. Man såg en påtaglig nedgång i antalet koronara bypass-operationer med 15 procent per år från 1 742 år 2001–2002 till 1 081 per miljon vuxna invånare år 2007–2008. Antalet PCI-ingrepp var oförändrat.

I förra veckans temanummer i Läkartidningen framgår att bypass-operationerna minskar även i Sverige. I Swedehearts årsrapport <www.ucr.uu.se/swedeheart/index.php/arsrapporter> ser man en minskning av antalet öppna operationer för koronar-sjukdom från 6 600 år 1994 till en halvering av antalet 2009.

Orsakerna till minskningen av öppen kirurgi är att PCI-ingreppen blir bättre och att fler patienter kan behandlas med dessa, men eftersom kranskärsls-ingreppen totalt i både USA och Sverige minskar finns även andra orsaker. Eftersom indikationerna för ingrepp inte minskats (utan snarare tvärtom) är den troliga orsaken att den förebyggande behandlingen blivit bättre. I detta sammanhang har inte minst statinerna varit en viktig hörnsten.

En operation som däremot ökar snabbt i antal är en annan bypass-operation, nämligen gastrisk bypass, som nu är den helt dominerade formen av obesitaskirurgi. Cirka 7 500 operationer utförs årligen i Sverige, vilket innebär att denna operation numera är den näst vanligaste i Sverige (efter galloperationer). Dags för toraxkirurgerna att omskola sig och börja verka nedanför diafragma?

Jan Östergren
medicinsk huvudredaktör
jan.ostergren@lakartidningen.se

Foto: Colourbox

Med rapsolja i stället för mejerifett minskade blodfetterna signifikant hos försökspersonerna, visar en ny studie. **NYA RÖN** Sidan 1180

SIGNERAT

1167 Utvidgat vårdval – hur långt?
Håkan Wittgren

REFLEXION

1163 Bypass med olika trender
Jan Östergren

LT DEBATT

1168 Att avbryta en livsuppehållande behandling är ett etiskt beslut
Ingemar Engström

1169 Apropå! Ett brev om lungskintigrafi
Klinisk uppföljning eller hårdhänt marknadsföring? *Eric Bertholds*

AKTUELLT

1170 Gunnar Sandberg ny ordförande för Sveriges äldre läkare: Fackligt fokus för SÅL

1173 Ojämlig hälsa i Västra Götaland kostar miljardbelopp

1174 Cosmic under Socialstyrelsens lupp

Många kockar problem för IT-strategin

1175 Läkarförbundet överväger att sälja husen i Frankrike

1176 Varslet mot läkaren i Varberg dras tillbaka

Socialstyrelsen granskar sjukhuset i Varberg

MEDICINSK KOMMENTAR

1178 Svårt utvärdera nya kirurgiska metoder. IDEAL ger bättre kontroll av kirurgisk innovation och utveckling
Fredrik Lundgren, Thomas Troëng

NYA RÖN

1180 Att ersätta mejerifett med rapsolja förbättrar blodfetterna *David Igman*

Kritisk granskning behövs vid subgruppsanalyser *Karin Sundström*

1181 Individualiserad medicin baserad på genetik dröjer – varför? *Andrus Viidik*

Dabigatran inte bättre än warfarin vid förmaksflimmer *Anders Hansen*

Akutläkare behöver ha en både djup och bred kunskap inom många områden. I artikeln beskrivs en utbildningsmodell som bygger på scenarioövningar och klinisk tjänstgöring under handledning. **Sidan 1183**

Foto: Eric Dryver. Bilden föreställer blivande akutläkare som lägger in pleuradrän. Liten bild, foto: Lena Garnold

1182 Ingen effekt av vitamin E eller metformin mot fettlever hos barn
Anders Hansen

Rutinmässig peroperativ kolangiografi vid laparoskopisk kolecystektomi ifrågasatt
Cecilia Strömberg

KLINIK OCH VETENSKAP

1183 Utbildning och forskning Utbildning av akutläkare enligt modern pedagogik Basen är scenarioövningar och klinisk tjänstgöring under handledning
Eric Dryver, Nicolina Andersson, Hans Friberg

1187 Originalstudie Studie av larynxpapillom i norra Sverige. Två fall av onkogen HPV bland 26 patienter
Katarina Olofsson, Christos Loizou, Magnus Evander, Lucia Mincheva-Nilsson, Göran Laurell

1190 Vårdutveckling Bättre teknik för gasanestesi bra för miljö, ekonomi och patient. Systematiskt förbättringsarbete gav resultat
Stellan Eriksson, Sixten Bredbacka

1193 Klinisk översikt Arteria poplitea – ett alldeles särskilt kärl med särskilda problem
David Bergqvist, Martin Björck

DEBATT OCH BREV

1196 Läkare tar Scandlab i försvar: »Salivkortisoltest kan påvisa binjureutmattning«
Karin Munsterhjelm, Kajs Marie Nordell, Birgitta Brunes, Karin Edberg Andersson, Gunilla Saupe

Scandlabs vd: Salivkortisoltest kan inte jämföras med Synacthentest
Per Magnuson

1197 Replik: Vi ifrågasätter specifikt Scandlabs metod
Mikael Lehtihet, Jan Calissendorff, Mats Palmér, Cecilia Mattsson, Dan H Andersson

1198 Läkarkåren delegitimerad
Sven Britton

Replik: Samtal om de medicinska underlagen pågår
Marie Wedin

WEBBFRÅGAN:

Bör regeringen jämställa Läkemedelsregistret?

Bör regeringen jämställa Läkemedelsregistret med övriga hälsodataregister så att det kan användas för kvalitetsarbete i vården och inte bara för forskning? Se Medicinsk kommentar nr 20, sidan 1101.

Ja		63 %
Nej		23 %
Vet ej		15 %

124 hade svarat den 23 maj kl 11 .00.

Foto: Scampix

KULTUR Hälsoläget bland världens mäktigaste har inte alltid varit det bästa. Sidan 1200

1199 Människovärdet i vården
Ylva Vladic Stjernholm

Mer debatt på Lakartidningen.se

KULTUR

1200 Makt, utmattning, ohälsa – och ödesdigra beslut
Lennart Levi

1202 LEDIGA TJÄNSTER

1204 PLATSANNONSER

1217 MEDDELANDEN

1218 INFORMATION FRÅN LÄKARFÖRBUNDET

ENDAST PÅ WEBBEN

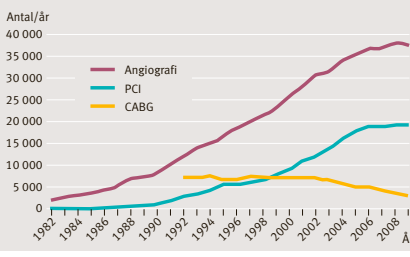
Fler artiklar på Lakartidningen.se

Rättelse

I artikeln »Svår RSV-bronkiolit hos spädbarn associerad med framtida astma«, som publicerades i Läkartidningen 2011;108(20):1103, blev det ett fel i författarpresentationen. Den riktiga ska vara Nele Sigurs, barn- och ungdomskliniken, Södra Älvsborgs sjukhus, Borås.

Rättelse

I artikeln »Kranskärllssjukdom utreds och behandlas med fördel via kateter«, som publicerades i Läkartidningen 2011;108(20):1108-12, blev det fel i en figur. Den rätta figuren publiceras här:

Vetenskapliga artiklar har genomgått referentbedömning. Varje manuskript granskas av minst en (ofta fler) av Läkartidningens stab vetenskapliga experter. Granskningen av manuskript sker enligt internationella rekommendationer (www.icmje.org).

Organ för Sveriges läkarförbund
Box 5603, 114 86 Stockholm
Besöksadress: Östermalmsgatan 40
Telefon: 08-790 33 00
Fax: 08-20 76 19 (centralredaktion)
08-20 74 35 (annonser)
Webb: Lakartidningen.se
E-post: redaktionen@lakartidningen.se
annonser@lakartidningen.se
fornamn.efternamn@lakartidningen.se

Chefredaktör och ansvarig utgivare

Jonas Hultkvist 08-790 34 61

Medicinsk huvudredaktör

Jan Östergren (internmedicin) 08-790 34 31

Redaktionschef och stf ansvarig utgivare

Karin Bergqvist 08-790 34 91

Medicinsk redaktionschef

Stefan Johansson (pediatrik) 08-790 34 87

Webbchef

Elisabet Ohlin 08-790 34 97

Marknads-/annonsdirektör

Ulf Jansson 08-790 35 47

Medicinska redaktörer

Jon Ahlberg, docent (patientsäkerhet)

Anne Brynolf (studentredaktör)

Margaretha Bågedahl-Strindlund, docent (psykiatri)

Ylva Böttiger, docent (klinisk farmakologi)

Mikael Hasselgren (allmänmedicin)

Lena Marions, docent (obstetrik och gynekologi)

Louis Riddez, docent (kirurgi)

Carl Johan Sundberg, docent (fysiologi)

Sekretariat

Inga-Maj Lagerholm 08-790 34 11

Britt-Marie Ström 08-790 34 79

Administration/ekonomi

Yvonne Bäärnhielm 08-790 34 74

Produktion

Marita Arvidsson (grafiker) 08-790 34 72

Mats Kardell (IT) 08-790 33 38

Bo Svensson (IT) 08-790 33 19

Grafik: Typoform (där inget annat anges)

Redaktion

Björn Enström (webbredaktör) 08-790 34 81

Doris Francki (medicinsk redigering)

08-790 34 67

Sara Gunnarsdotter (reporter) 08-790 34 10

Sara Holfve (AD) 08-790 34 63

Jarl Holmén (medicinsk terminologi, korrektur) 08-790 34 64

Gabor Hont (kultur) 08-790 34 80

Carin Jacobsson (meddelanden) 08-790 34 78

Ewa Knutsson (medicinsk redigering)

08-790 34 83

Jan Lind (debatt) 08-790 34 84

Michael Lövrup (reporter) 08-790 35 26

Marie Närlid (reporter) 08-790 34 29

Madeleine Ramberg Sundström (redigering)

08-790 34 82

Birgit Wilhelmson (medicinsk redigering)

08-790 34 94

Marknads- och annonsavdelning

Britt-Marie Aronsson (annonskoordinator)

08-790 34 95

Irene Balsam (annonservice) 08-790 34 90

Eva Larsson (säljare) 08-790 35 06

Göran Sterner (säljare) 08-790 35 03

Vivan Streng (annonservice) 08-790 34 73

Prenumerationsavdelningen

Hélène Engström 08-790 33 41

pre@lakartidningen.se

Läkartidningen Förlag AB

Håkan Wittgren (vd)

TS-kontrollerad upplaga: 41 600 ex

ISSN: 0023-7205 (pappersutgåva)

1652-7518 (webbupplaga)

Tryckeri Sörmlands Grafiska AB

ORGAN FÖR SVERIGES LÄKARFÖRBUND

GRUNDAD 1904

